159. MEKTUP

١٥٩ -﴿ اَلْمَكْتُوبُ التَّاسِعُ وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى شَرَفِ الدِّينِ حُسَيْنٍ الْبَدَخْشِيِّ فِي التَّعْزِيَةِ ﴾

اِعْلَمْ اَنَّ اْلآلاَمَ وَالْمَصَائِبَ وَاِنْ كَانَتْ مُرًّا فِى الظَّاهِرِ وَمُؤْلِمَةً لِلْجِسْمِ وَلَكِنَّهَا حُلْوٌ فِى الْبَاطِنِ وَمُورِثَةٌ لِلَذَّةِ الرُّوحِ وَذَلِكَ لاَنَّ الرُّوحَ وَالْجِسْمَ كَاَنَّهُمَا وَقَعَا عَلَى طَرَفِي النَّقِيضِ فَاَلَمُ اَحَدِهِمَا يَسْتَلْزِمُ لَذَّةَ اْلآخَرِ فَالَّذِى لاَ يَقْدِرُ اَنْ يُمَيِّزَ بَيْنَ هَذَيْنِ النَّقِيضَيْنِ وَلَوَازِمِهِمَا خَارِجٌ عَنِ الْبَحْثِ وَلاَ قَابِلِيَّةَ فِيهِ **"اُولَئِكَ كَاْلاَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ"** ﴿شِعْرٌ﴾:

مَنْ لَمْ يَكُنْ ذَا خِبْرَةٍ عَنْ نَفْسِهِ * هَلْ يَقْدِرُ اْلاِخْبَارَ عَنْ هَذَا وَذَا

وَمَنْ تَنَــزَّلَتْ رُوحُهُ وَاسْتَقَرَّتْ فِى مَرْتَبَةِ الْجِسْمِ وَكَانَتْ لَطَائِفُهُ اْلاَمْرِيَّةُ تَابِعَةً لِلَطَائِفِهِ الْخَلْقِيَّةِ مِنْ اَيْنَ يَعْرِفُ سِرَّ هَذَا الْمُعَمَّى وَمَا لَمْ تَرْجِعِ الرُّوحُ اِلَى مَقَرِّهَا اْلاَصْلِيَّةِ قَهْقَرَي وَلَمْ يُمَيِّزِ اْلاَمْرُ مِنَ الْخَلْقِ لاَ يَنْجَلِى الْحِجَابُ عَنْ جَمَالِ هَذِهِ الْمَعْرِفَةِ وَحُصُولُ هَذِهِ الدَّوْلَةِ مَرْبُوطٌ بِالْمَوْتِ قَبْلَ حُلُولِ اْلأَجَلِ الْمُسَمَّى وَوُقُوعِهِ الَّذِى عَبَّرَ عَنْهُ مَشَائِخُ الطَّرِيقَةِ قَدَّسَ اللّٰهُ اَسْرَارَهُمْ بِالْفَنَاءِ ﴿شِعْرٌ﴾:

وَكُنْ أَرْضًا لِيَنْبُتَ فِيكَ وَرْدٌ * فَاِنَّ الْوَرْدَ مُنْبِتُهُ التُّرَابُ

وَمَنْ لَمْ يَمُتْ قَبْلَ مَوْتِهِ يَنْبَغِى تَعْزِيَتُهُ لِمُصِيبَتِهِ وَقَدْ صَارَ خَبَرُ وَفَاةِ وَالِدِكَ الْمَرْحُومِ الَّذِى كَانَ مُشْتَهِرًا بِالْخَيْرِ وَالصَّلاَحِ وَمُرَاعِيًا لِشِيمَةِ اْلاَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ جِدًّا مُوجِبًا لِحُزْنِ الْمُسْلِمِينَ وَمُسْتَلْزِمًا لِغَمِّهِمْ **"اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ"** فَيَنْبَغِى لِلْوَلَدِ اْلاَرْشَدِ اَنْ يَلْزَمَ شِيمَةَ الصَّبْرِ وَاَنْ يُمِدَّ اْلاَمْوَاتَ وَيُعَاوِنَهُمْ بِالصَّدَقَةِ وَاْلاِسْتِغْفَارِ وَالدَّعَوَاتِ فَاِنَّ الْمَوْتَى اَشَدُّ احْتِيَاجًا اِلَى اِمْدَادِ اْلأَحْيَاءِ وَقَدْ وَرَدَ فِى

الْحَديث النَّبوىّ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ "مَا الْمَيّتُ الاَّ كَالْغَريقِ الْمُتَغَوّث يَنْتَظِرُ دَعْوَةً تَلْحَقُهُ مِنْ أَبٍ اَوْ أُمّ اَوْ أَخٍ اَوْ صَديقٍ فَاذَا لَحقَتْهُ كَانَ اَحَبَّ الَيْه منَ الدُّنْيَا وَمَا فيهَا وَانَّ اللّٰهَ لَيُدْخلُ عَلَى اَهْلِ الْقُبُورِ منْ دُعَاء اَهْلِ الْاَرْضِ أَمْثَالَ الْجبَال منَ الرَّحْمَة وَانَّ هَديَّةَ الْاَحْيَاء الَى الْاَمْوَات الْاسْتغْفَارُ" وَبَقيَّةُ النُّصْحِ مُلاَزَمَةُ الذّكْرِ وَالْمُدَاوَمَةُ عَلَى الْفكْرِ فَانَّ الْفُرْصَةَ قَليلَةٌ جدًّا يَنْبَغِى اَنْ تَصْرِفَهَا الَى اَهَمِّ الْمَهَامّ وَالسَّلاَمُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Şerafuddîn Hüseyin el-Bedahşî'ye yazılmış olup taziye hakkındadır.

Bilmek gerekir ki musibetler ve üzüntüler her ne kadar zâhirde acı olsalar da ve bedene acı çektirseler de ancak, bâtında tatlıdırlar ve ruha lezzet bağışlarlar. Çünkü ruh ve beden sanki bir zıddın iki tarafında dururlar; birinin elemi diğerinin lezzetini gerektirir. Bu iki zıddın ve gereklerinin arasını ayıramayan konumuzun dışındadır. Onun kabiliyeti yoktur. *"İşte bunlar hayvanlar gibidirler. Hatta daha da aşağıdırlar."* (A'râf 179).

"Nefsinden haberi olmayan kişi,
Şundan bundan haber verebilir mi?" (Şiir).

Ruhu cisim mertebesine inerek orada yerleşen ve *emir âlemi*ne[285] ait *latîfeleri*[286] *halk âlemi*ne[287] ait *latîfeleri*ne[288] tâbi olan kişi bu muammanın sırrını nasıl bilebilir. *Ruh* asıl makamına dönüp geri çekilmedikçe ve *emir âlemi* ile *halk âlemi*nin arası ayrılmadıkça bu marifetin güzelliğinin üzerindeki perde kalkmaz. Bu bahtiyarlığın elde edilmesi, tayin edilen ecel gelip çatmadan

---

[285] Emir âlemi: bkz. C.1, Mektup 58 de ki ilgili dipnot.

[286] Ruh, sır, hafî ve ahfâ kavramları tasavvuf dilinde insanın *âlemi emir*le alakalı latîfe/unsurlarıdır. *Ruh* makam olarak kalbin hemen karşısında, *sır* kalbin üstünde, *hafî* de onun karşısındadır. *Ahfâ*nın makamı ise göğsün üstünden aşağı doğru bunların arasından geçen hat boyuncadır. Sâlik sülûk esnasında hakîkatine erişmeye çalıştığı bu latîfeler üzerinden Hakk'a olan yolculuğunu gerçekleştirir.

[287] Halk âlemi: C.1, Mektup 58 de ki ilgili dipnot.

[288] Halk âlemine ait latîfelerden maksat anâsır-ı erba'adır (su, hava, toprak, ateş).

önce ölmeye bağlıdır ki bu tarîkatın büyükleri (Kaddesallahu Esrârahum) buna fenâ demişlerdir.

"Toprak ol gül bitsin üzerinde
Çünkü gülün yetiştiği yer!" (Şiir).

Ölmeden önce ölmeyen kişiye bu musibeti sebebiyle taziyede bulunulmalıdır.

Emr-i bi'l-maruf, nehy-i ani'l-munkere çok dikkat eden ve hayır ve iyilikle meşhur olan babanızın vefat haberi Müslümanların üzülmesine ve kederlenmesine sebep oldu. "İnnâ l'illâhi ve innâ ileyhi râci'ûn/Biz Allâh içiniz ve O'na döneceğiz"...

Olgun bir evlada düşen sabretmeye devam etmek, sadaka istiğfar ve dualarla ölülerin yardımına koşmaktır. Çünkü ölü, dirilerin yardımına en fazla ihtiyacı olandır. Bir Hadîs-i Nebevîde şöyle buyurulur: *"Ölü, denizde boğulmak üzere olan kişi gibidir; babadan, anneden, kardeşten veya dostundan gelecek bir dua bekler. O duanın gelmesi ölü için dünya ve içindekilerden daha sevimli olur. Allah Te'âlâ yeryüzündekilerin duası sebebiyle kabir ehline dağlar kadar rahmet getirir. Dirilerin ölülere hediyesi onlar için istiğfar etmektir."*[289]

Bâkî nasihatimiz, zikre sımsıkı sarılıp tefekküre devam etmektir. Çünkü fırsat azdır ve onu en mühim işlerde kullanmak gerekir.

Vesselam...

KELİME ANLAMI

159. ≺ اَلْمَكْتُوبُ التَّاسِعُ وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ **Yüz elli dokuzuncu mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى شَرَفِ الدِّينِ حُسَيْنِ الْبَدَخْشِيِّ **Şerâfeddin Hüseyin Bedahşi'ye** *(Ne hakkındadır?)* فِي التَّعْزِيَةِ **Baş sağlığı dileme hakkındadır** ≻

اِعْلَمْ Bilesin ki! اَنَّ الْآلَامَ وَالْمَصَائِبَ Acılar ve musibetler وَاِنْ كَانَتْ مُرًّا Her ne kadar acı olsa da *(Nerede?)* فِي الظَّاهِرِ Zâhirde وَمُؤْلِمَةً لِلْجِسْمِ Ve bedene acı verse de وَلٰكِنَّهَا حُلْوٌ فِي الْبَاطِنِ Fakat onlar bâtında tatlıdırlar وَمُورِثَةٌ لِلَذَّةِ الرُّوحِ Ve ruha lezzet bağışlarlar وَذٰلِكَ Bu böyledir لِاَنَّ الرُّوحَ وَالْجِسْمَ Zira ruh ile beden كَاَنَّهُمَا وَقَعَا Sanki

[289] Bu hadis içn bkz. C. 1, Mektup 89.

ikisi durmuşlar *(Nerede?)* عَلَى طَرَفَي النَّقِيض Bir zıddın iki tarafında فَأَلَمُ اَحَدِهِمَا İkisinden birinin acı çekmesi يَسْتَلْزِمُ لَذَّةَ الْآخَرِ Diğerinin lezzet bulmasını sağlar فَالَّذِى لاَ يَقْدِرُ Güç yetiremeyen kişi *(Neye?)* اَنْ يُمَيِّزَ Ayırmaya *(Neyi?)* بَيْنَ هَذَيْنِ النَّقِيضَيْنِ Bu iki zıddın وَلَوَازِمِهِمَا Ve gereklerinin arasını (ayıramayan kişi) خَارِجٌ عَنِ الْبَحْثِ Konunun dışındadır وَلاَ قَابِلِيَّةَ فِيهِ Onda yetenek yoktur "اُولَئِكَ كَالْاَنْعَامِ "İşte bunlar hayvanlar gibidirler "بَلْ هُمْ أَضَلُّ Hatta daha da aşağıdırlar" ﴿شِعْرٌ﴾ Şiir:

هَلْ مَنْ لَمْ يَكُنْ ذَا خِبْرَةٍ Her kim ki haberdar olmazsa *(Neden?)* عَنْ نَفْسِهِ Kendi nefsinden يَقْدِرُ Güç yetirebilir mi? *(Neye?)* الْاِخْبَارَ Haber vermeye *(Neden?)* عَنْ هَذَا وَذَا Şundan ve bundan

وَمَنْ تَنَزَّلَتْ رُوحُهُ Ruhu inen وَاسْتَقَرَّتْ فِى مَرْتَبَةِ الْجِسْمِ Ve bedenin mertebesinde yerleşen kişi وَكَانَتْ لَطَائِفُهُ الْاَمْرِيَّةُ تَابِعَةً لِلَطَائِفِهِ الْخَلْقِيَّةِ Ve Âlem-i Emir latîfeleri Âlem-i Halk latîfelerine tâbi olan kişi مِنْ اَيْنَ يَعْرِفُ Nereden bilecek? *(Neyi?)* سِرَّ هَذَا الْمُعَمَّى Bu muammanın sırrını وَمَا لَمْ تَرْجِعِ الرُّوحُ Ruh dönmedikçe *(Nereye?)* اِلَى مَقَرِّهَا الْاَصْلِيَّةِ Asıl yerine *(Nasıl?)* قَهْقَرَى Gerisin geriye وَلَمْ يُمَيِّزِ الْاَمْرُ مِنَ الْخَلْقِ Ve Âlem-i Emri, Âlem-i Halk'tan ayrılmadıkça لاَ يَنْجَلِى الْحِجَابُ Örtü açılmaz *(Neden?)* عَنْ جَمَالِ هَذِهِ الْمَعْرِفَةِ Bu mârifetin yüzünden وَحُصُولُ هَذِهِ الدَّوْلَةِ Ve bu nimetin elde edilmesi مَرْبُوطٌ بِالْمَوْتِ Ölmeye bağlıdır *(Neden önce?)* قَبْلَ حُلُولِ الْأَجَلِ الْمُسَمَّى Tayin edilen ecel gelip وَوُقُوعِهِ Çatmadan önce (ölmeye bağlıdır) الَّذِى عَبَّرَ عَنْهُ Ki bu ölümü tabir etmiştir *(Kimi?)* مَشَائِخُ الطَّرِيقَةِ Tarîkat büyükleri قَدَّسَ اللهُ اَسْرَارَهُمْ Allah, onların sırlarını takdis eylesin *(Ne ile tabir etmişlerdir?)* بِالْفَنَاءِ "Fenâ" ile ﴿شِعْرٌ﴾ Şiir:

وَكُنْ أَرْضًا Toprak ol ki; لِيَنْبُتَ فِيكَ وَرْدٌ Sende gül yetişsin فَاِنَّ الْوَرْدَ مُنْبِتُهُ Çünkü gülü yetiştiren اَلتُّرَابُ Topraktır

وَمَنْ لَمْ يَمُتْ قَبْلَ مَوْتِه Ölmeden önce ölmeyen kişiye يَنْبَغِى تَعْزِيَتُهُ Taziyede bulunmak gerekir (Niçin?) لِمُصِيبَتِه Başına gelen bela için وَقَدْ صَارَ خَبَرُ وَفَاةِ وَالِدِكَ الْمَرْحُومِ Merhum babanın ölüm haberi oldu الَّذِى كَانَ مُشْتَهِرًا Ki o, tanınmıştı (Ne ile?) بِالْخَيْرِ وَالصَّلَاحِ Hayır ve iyilikle وَمُرَاعِيًا Ve itina gösterirdi (Neye?) لِشِيمَةِ الْاَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ جِدًّا İyiliği emretme ve kötülükten nehy etme karakterine (işte bu vasıflara sahip babanızın ölümü) وَمُسْتَلْزِمًا لِغَمِّهِمْ مُوجِبًا لِحُزْنِ الْمُسْلِمِينَ Müslümanların üzülmesine sebep Ve kederlenmesine neden oldu اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ "Biz Allah içiniz ve biz ona döneceğiz" فَيَنْبَغِى لِلْوَلَدِ الْاَرْشَدِ Olgun bir evlada yakışır (Ne?) اَنْ يَلْزَمَ شِيمَةَ الصَّبْرِ Sabır karakterine bürünmesi وَاَنْ يُمِدَّ الْاَمْوَاتَ Ve ölülere destek verip وَيُعَاوِنَهُمْ Yardım etmek (Ne ile?) بِالصَّدَقَةِ وَالْاِسْتِغْفَارِ وَالدَّعَوَاتِ Sadaka, istiğfar ve dualarla فَاِنَّ الْمَوْتٰى Zira ölüler اَشَدُّ احْتِيَاجًا En çok ihtiyaç duyanlardır (Neye?) اِلَى اِمْدَادِ الْاَحْيَاءِ Dirilerin yardımına وَقَدْ وَرَدَ فِى الْحَدِيثِ النَّبَوِىِّ Peygamber Efendimiz'in bir hadisinde geçmiştir ki; عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Ona salât-ü selam olsun "مَا الْمَيِّتُ "Ölü değildir اِلَّا كَالْغَرِيقِ الْمُتَغَوِّثِ Ancak boğulmak üzere olup, yardım isteyen kişi gibidir يَنْتَظِرُ Bekler (Neyi?) دَعْوَةً تَلْحَقُهُ Ona gelecek bir duayı (Kimden?) مِنْ أَبٍ اَوْ اُمٍّ اَوْ أَخٍ اَوْ صَدِيقٍ Babasından, annesinden, kardeşinden veya dostundan فَاِذَا لَحِقَتْهُ Ve dua ona geldiğinde كَانَ اَحَبَّ اِلَيْهِ Ona daha sevimli gelir (Neden?) مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا Dünya ve içindekilerden وَاِنَّ اللّٰهَ Ve Allâh-u Teâla لَيُدْخِلُ عَلَى اَهْلِ الْقُبُورِ Elbette kabir ehlinin içine doldurur (Ne sebebiyle?) مِنْ دُعَاءِ اَهْلِ الْاَرْضِ Yeryüzündekilerin duaları sebebiyle (Neyi?) أَمْثَالَ الْجِبَالِ مِنَ الرَّحْمَةِ Dağlar gibi rahmeti وَاِنَّ هَدِيَّةَ الْاَحْيَاءِ اِلَى الْاَمْوَاتِ Şüphesiz dirilerin, ölülere hediyesi "اَلْاِسْتِغْفَارُ (Onlar adına) istiğfar etmeleridir" وَبَقِيَّةُ النُّصْحِ Bâki nasîhatim مُلَازَمَةُ الذِّكْرِ Zikre sımsıkı sarılıp وَالْمُدَاوَمَةُ عَلَى الْفِكْرِ Tefekküre devam etmektir فَاِنَّ الْفُرْصَةَ قَلِيلَةٌ جِدًّا Zira fırsat, gerçekten de azdır يَنْبَغِى اَنْ تَصْرِفَهَا Onu kullanman gerekir (Neye?) اِلَى اَهَمِّ الْمَهَامِّ Önemli işlerin en mühimine وَالسَّلَامُ Selamlar.